

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK
KATONAI TANÁCSA
42 (II.) Kb. 665/2014/12.

Kezbesztővel

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <i>111/1978-0/2014</i>	
Érkezett: 2014 NOV 27.	
Példány: <i>2</i>	Kezelőiroda:
Melléklet: <i>3 bírósági alb. db</i>	<i>mi</i>

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült a hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntette és más bűncselekmények miatt [redacted] r. őrnagy és társa vádlottak ellen indult bűnügyben a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának hivatalos helyiségében Budapesten, 2014. szeptember 26. napján megtartott nyilvános tárgyaláson, amely 11 órakor kezdődött.

J E L E N V A N N A K :

[redacted] alezredes a tanács elnöke	[redacted] ügyész
[redacted] alezredes [redacted] alezredes katonai ülnökök	[redacted] őrnagy I. r. vádlott - szabadlábon
[redacted] jegyzőkönyvvezető	[redacted] ügyvéd az I. r. vádlott meghatalmazott védője
	[redacted] alezredes II. r. vádlott - szabadlábon
	[redacted] ügyvéd a II. r. vádlott meghatalmazott védője
	[redacted] törzsőrmester

Tanács elnöke a tárgyalást az ügy rövid megjelölésével megnyitja, majd közli a Be. 281. §-ának (1) bekezdésében megjelölt személyek nevét. Megállapítja, hogy az idézettek [redacted] anú – kivételével megjelentek. Ismerteti a Központi Nyomozó Főügyészség 2014. július 14-én érkezett átiratát, és megállapítja, hogy Tatabányai Nyomozó Ügyészség képviseletében [redacted] ügyész van jelen, aki bemutatja a Legfőbb Ügyész katonai büntetőeljárásra történő kijelölő határozatát. Megállapítja továbbá, hogy a jogosultak a Be. 283. §-a szerinti indítványt nem terjesztettek elő.

Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa meghozza, tanács elnöke kihirdeti a következő

1. sz. végzést:

[redacted] endőr őrnagy I. r. vádlottal szemben

– aki [redacted] én született [redacted] anyja neve [redacted]
[redacted] latti lakos, személyazonosító okmány száma: [redacted] magyar állampolgár – és

rendőr alezredes II. r. vádlottal szemben

- aki

magyar állampolgár

hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntette és más bűncselekmények miatt indult bűnügyben

- Megállapítja, hogy őrnagy I. r. vádlott

a Btk. 244. §-a (1) bekezdésének a/ pontjába ütköző, de a (3) bekezdés d/ pontja szerint minősülő és büntetendő hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntettének minősített cselekménye

a vádtól eltérően

a Btk. 350. §-ának (1) bekezdésébe, illetve a 2012. évi C. törvény 440. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, aszerint minősülő és büntetendő jelentési kötelezettség megszegése vétségének

minősülhet.

- Megállapítja, hogy a Tatabányai Nyomozó Ügyészség – illetve a tárgyaláson eljáró képviselője – az ügyben nem rendelkezik eljárási jogosultsággal, így a tárgyalás megtartásának törvényi akadálya van.

- A büntetőeljárást

elfüggeszti,

és a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 474. §-a (1) bekezdés 1. mondatának II. fordulata („*valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (a továbbiakban együtt: katonai ügyész)*”) Alaptörvénybe ütközésének megállapítása és megsemmisítése iránt az Alkotmánybíróság eljárását

kezdeményezi.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A Tatabányai Nyomozó Ügyészség Nyom. 185/2012. szám alatt

előbb 2013. május 27-én vádiratot nyújtott be a Komáromi Járásbírósághoz, amelyben

vádlottat a Btk. 238. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, de a (4) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő és büntetendő felbujtóként elkövetett hamis tanúzás büntettével, míg

[REDACTED] vádlottat a Btk. 238. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, de a (4) bekezdés I. fordulata szerint minősülő és büntetendő bűnsegédként elkövetett hamis tanúzás büntetettével vádolta,

majd a 2013. július 18-án a Komáromi Járásbíróságra érkezett Nyom. 185/2012. számú átiratában a vádat módosította, és

[REDACTED] vádlottat

- a Btk. 244. §-a (1) bekezdésének a/ pontjába ütköző, de a (3) bekezdés d/ pontja szerint minősülő és büntetendő hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntetettével, és
- a Btk. 275. §-a (1) bekezdésének b/ pontjába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő felbujtóként, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetettével, míg

[REDACTED] vádlottat a Btk. 275. §-a (1) bekezdésének b/ pontjába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetettével vádolta.

A Komáromi Járásbíróság a 2013. október 09-én jogerőre emelkedett 6. B. 133/2013/6. számú végzésével az I. r. vádlott terhére rótt cselekménynek a vádtól eltérő minősítése lehetőségére tekintettel hatáskörének hiányát állapította meg, és az ügyet a Tatabányai Törvényszékhez rendelte áttenni.

A Tatabányai Törvényszék a 2014. március 11-én kelt 4. B. 402/2013/11-I. számú végzésével megállapította, hogy az I. r. vádlott terhére rótt cselekmény a vádtól eltérően a Btk. 250. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, aszerint minősülő és büntetendő jelentési kötelezettség megszegése vétségének is minősülhet, így hatáskör hiányában az ügyet a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsához tette át.

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a Tatabányai Törvényszékkel részben értett egyet. Álláspontja szerint ugyanis [REDACTED] vád szerint a Btk. 244. §-a (1) bekezdésének a/ pontjába ütköző, de a (3) bekezdés d/ pontja szerint minősülő és büntetendő hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntetének minősített cselekménye a vádtól eltérően (azonban nem az abban megjelölt bűncselekmény MELLETT, hanem HELYETT) a Btk. 350. §-ának (1) bekezdésébe, illetve a 2012. évi C. törvény 440. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, aszerint minősülő és büntetendő jelentési kötelezettség megszegése vétségének minősülhet.

Ez alapján a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa az ügyet hatáskörébe tartozónak ítélte, és 2014. szeptember 26. napjára tárgyalást tűzött ki, amelyről a Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti Regionális Osztályát értesítette.

A Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti Regionális Osztálya a 2. Ig. 166/2014-1. számú átiratában bejelentette, hogy a vádképviselőt nem veszi át, azt a Be. 474. §-a (1) bekezdésének II. fordulata, valamint a Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti és Védőlkészítő Főosztályának Nf. 334662013/31-V. számú átirata alapján a Tatabányai Nyomozó Ügyészség, illetve a nyomozó ügyészségen a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész látja el.

A 2014. január 1-től hatályos büntetőeljárás törvény 470. §-a (1) bekezdésének c) pontja és (3) bekezdése alapján – tekintettel arra, hogy a vádlottak a terhükre rótt cselekményeket a szolgálattal összefüggésben követték el – az ügy katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik.

A Be. 474. §-ának (1) bekezdése szerint a katonai büntetőeljárásban az ügyész feladatát a katonai ügyész, valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (továbbiakban együtt: katonai ügyész) látja el.

A jelen ügyben a tárgyaláson eljáró ügyész bemutatta a Legfőbb Ügyész határozatát, amivel a Be. 474. §-ának (1) bekezdése alapján a katonai büntetőeljárásban ügyészi feladatok ellátására kijelölte, így elvileg jelen ügyben a katonai tanács előtt is eljárhatna.

Az is kétségtelen, hogy a Központi Nyomozó Főügyészség 2. Ig. 166/2014-1. számú átiratában megjelölt, a Legfőbb Ügyészség Nyomozásfelügyeleti és Vádelőkészítési Főosztály Nf.3346/2013/31-V. számú **átirata** szerint a Legfőbb Ügyészség a „nyomozó ügyészek katonai büntetőeljárásra történő kijelölésével” kívánta biztosítani, hogy „a nyomozó ügyészek az általuk már megkezdett ügyekben 2014. január elsejét követően is ... eljárjanak”, így a tárgyaláson eljáró ügyész jelen ügyben a katonai tanács előtt is elvileg eljárhatna.

Ugyanakkor a Be. 28. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy

„az ügyész azokat a jogokat gyakorolja, amelyek azt az ügyészséget illetik, ahol az ügyész működik”,

míg a Be. 30. §-ának (3) bekezdése szerint

„a legfőbb ügyész vagy a felettes ügyész rendelkezése alapján az ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre a hatásköre vagy az illetékessége egyébként nem terjed ki”.

A fenti rendelkezések (Be. 28. §. (2) bekezdés, Be. 30. §. (3) bekezdés, Be. 474. §. (1) bekezdés II. fordulat) összevetéséből megállapítható, hogy

a/ a Legfőbb Ügyész ugyan általánosságban kijelölhet valamely nem katonai ügyészt a katonai büntetőeljárásban történő eljárásra,

b/ az adott ügyben azonban csak akkor járhat el, ha

1/ a legfőbb ügyész vagy a felettes ügyész az ügyre a szolgálati helye szerinti ügyészséget is kijelölte, vagy

2/ a legfőbb ügyész vagy a felettes ügyész a katonai büntetőeljárásban történő eljárásra kijelölt ügyészt egyúttal a katonai büntetőeljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező „katonai ügyészséghez” (Központi Nyomozó Főügyészség valamelyik regionális osztálya) kirendelte.

Mivel az iratok között nem fekszik el a Legfőbb Ügyészségnek a Tatabányai Nyomozó Ügyészséget az adott ügyre kijelölő határozata, így a Tatabányai Nyomozó Ügyészség - illetve a tárgyaláson eljáró képviselője – az ügyben nem rendelkezik eljárási jogosultsággal.

E körben a bíróság megjegyzi:

1/ a Legfőbb Ügyész – az ügyészség szervezetéről és működéséről szóló - 12/2012. (VI.08) Lü. utasítása 17. §-a (1) bekezdésének a/ar) pontja alapján a Legfőbb Ügyészségen a katonai büntetőeljárásra tartozó ügyek intézése a **Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztályára tartozik**

(„17. § (1) A Főosztály

a) eljár

ar) a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekmények (Be. 470. §) ... ügyében”)

és nem a Nyomozásfelügyeleti és Vádelőkészítési Főosztályra.

Jól példázza a fentieket a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsánál 42 (II.) Kb. 880/2014. szám alatt folyamatban lévő bűnügy. A rendőr főtörzszászlós vádlottak ellen a szolgálati viszonytal összefüggésben elkövetett nem katonai bűncselekmények miatt a nyomozást a Budapesti Nyomozó Ügyészség Nyom. 1918/2013. szám alatt folytatta. A nyomozó ügyészség a 2014. január 29-én kelt Nyom. 1918/2013. számú határozatával megállapította hatáskörének hiányát, és az ügyet a Központi Nyomozó Főügyészséghez áttette. Ezt követően a Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya a 2014. február 27. napján kelt KF. 847/2014/1-I. számú határozatával 2014. január 1. napjától az ügyben hatáskörrel és illetékességgel már nem rendelkező Budapesti Nyomozó Ügyészséget a Be. 30. §-ának (3) bekezdése alapján a további eljárás lefolytatására kijelölte. Az ügyben a vádat a Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti Regionális Osztálya nyújtotta be.

(A bíróság megjegyzi, hogy a Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztályának fenti határozata ún. „indokolt” határozat, azaz tartalmazza azokat az okokat, amelyek a kijelölést szükségessé tették.)

Mivel jelen ügy iratai között a Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztályának kijelölő határozata nem fekszik el, ezért a fentiek alapján a bíróság megállapította, hogy a Tatabányai Nyomozó Ügyészség - illetve a tárgyaláson eljáró képviselője – az ügyben ez okból sem rendelkezik eljárási jogosultsággal.

2/ A Be. 475. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy „A katonai ügyész illetékességét annak a bíróságnak az illetékessége határozza meg, amely mellett működik.” Mivel a Tatabányai Nyomozó Ügyészség nem a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa mellett működő (katonai) ügyészség (az a Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti regionális Osztálya), így Tatabányai Nyomozó Ügyészség - illetve a tárgyaláson eljáró képviselője – az ügyben ez okból sem rendelkezik eljárási jogosultsággal.

3/ A Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti és Vádelőkészítő Főosztályának Nf. 334662013/31-V. számú átirata – bár azt a Központi Nyomozó Főügyészség nem nyújtotta be, de más ügyből - a bíróság rendelkezésére áll. A 2013. december 30-án kelt átirat szerint a Legfőbb Ügyészség a „nyomozó ügyészek katonai büntetőeljárásra történő kijelölésével” kívánta biztosítani, hogy „a nyomozó ügyészek az általuk már megkezdett ügyekben 2014. január elsejét követően is, a vádemelésig eljárjanak”.

Jelen ügy azonban a **vádemelés után** érkezett a katonai tanácshoz, így – túl azon, hogy a Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti és Vádelőkészítő Főosztály a Legfőbb Ügyész fentebb már felhívott utasítása szerint katonai büntetőeljárásra tartozó ügyben nem illetékes intézkedni –, mivel a Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti és Vádelőkészítő Főosztályának fenti intézkedése szerint **a kijelölt nyomozó ügyészek a katonai büntetőeljárásra tartozó ügyekben csak a vádemelésig járhatnak el**, a Tatabányai Nyomozó Ügyészség - illetve a tárgyaláson eljáró képviselője – az ügyben ez okból sem rendelkezik eljárási jogosultsággal.

Jelen ügy – és más ügyek – tapasztalatai alapján ugyanakkor felvetődik a kérdés: megfelel-e az Alaptörvényben megfogalmazott követelmények teljesítésére az a törvényhely (jogsabályi rendelkezés), amely a jogbiztonságot veszélyeztető eljárások alapjául szolgálhat?

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) XXII. fejezete tartalmazza a katonai büntetőeljárásra vonatkozó (speciális) rendelkezéseket.

„A KATONAI BÜNTETŐELJÁRÁS

469. § E törvény rendelkezéseit a katonai büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A katonai büntetőeljárás hatálya

470. § (1) Katonai büntetőeljárásnak van helye

a) a katona [Btk. 127. § (1) bekezdés] által a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekmény (Btk. XLV. Fejezet),

b) a Magyar Honvédség tényleges állományú tagja által elkövetett bármely bűncselekmény,

c) a rendőrség, az Országgyűlési Őrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetve a szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekmény,

d) a szövetséges fegyveres erő tagja által belföldön, valamint e személynek a Magyarország határain kívül tartózkodó magyar felségjelű úszólétesítményen vagy magyar felségjelű légi járművön elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye esetén.

(2) A katonai büntetőeljárás hatálya kiterjed a terhelt által elkövetett valamennyi bűncselekményre, ha ezek közül valamelyik miatt katonai büntetőeljárásnak van helye, és az elkülönítés nem lehetséges.

(3) Több terhelt esetében akkor van helye katonai büntetőeljárásnak, ha a terheltek valamelyikének bűncselekménye katonai büntetőeljárásra tartozik, és az eljárás elkülönítése – tekintettel a tényállás szoros összefüggésére – nem lehetséges. Ez a rendelkezés az orgazdára és a bűnpártolóra is kiterjed.

A bíróság

471. § (1) A katonai büntetőeljárásra tartozó ügyben első fokon a bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló törvényben kijelölt törvényszék katonai tanácsa jár el.

(2) A katonai büntetőeljárásra tartozó ügyben másodfokon a Fővárosi Ítéltábla katonai tanácsa jár el. A perújítás megengedhetőségének kérdésében, valamint perújítás elrendelése esetén a perújítási eljárásban hozott ítélet felülbírálata során másodfokon a Fővárosi Ítéltábla más tanácsa is eljárhat.

(3) A katonai bíró a nem katonai büntetőeljárásra tartozó ügyekben is eljárhat.

A bíróság összetétele

472. § (1) A katonai büntetőeljárásban első fokon és másodfokon hivatásos bíróként katonai bíró, első fokon ülnökként katonai ülnök jár el.

(2) Az elsőfokú bíróság a 14. § (1) bekezdés a) pontjában és a 16. § (1) bekezdés a)–v) pontjában meghatározott bűncselekmények esetén tanácsban, egyéb esetekben ülnökök közreműködése nélkül, egyesbíróként jár el.

(3) Az első fokú bíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban is eljárhat, ha megállapítja, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati minősítéstől eltérően súlyosabban minősülhet.

(4) A katonai büntetőeljárásban az ülnök a vádlottnál alacsonyabb rendfokozatú – az (5) bekezdés esetét kivéve – nem lehet. A tanácsot rendszerint annak a Btk. 127. § (1) bekezdésében meghatározott szervnek az ülnökeiből kell megalakítani, amelynél a vádlott az elkövetés időpontjában szolgálatot teljesített. Igazságszolgáltatási érdekből ettől a szabálytól el lehet térni.

(5) Tábournoki rendfokozatú vádlott elleni eljárásban, ha a bírósághoz a megválasztott katonai ülnökökből a tanácsot a (4) bekezdés alapján nem lehet megalakítani, az ügyben bármely tábornoki rendfokozatú katonai ülnök eljárhat.

(6) Ha a tanácsot az (5) bekezdés alapján sem lehet megalakítani, a katonai büntetőeljárásra kijelölt illetékes törvényszék elnöke az Országos Bírósági Hivatal elnöke útján a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben meghatározott ülnökválasztási eljárást kezdeményez. Az ülnökválasztó állománygyűlést az Országos Bírósági Hivatal elnökének kezdeményezését követő tizenöt napon belül meg kell tartani. Ebben az esetben a tanácsot a tábornoki állománygyűlésen megválasztott tábornok rendfokozatú katonai ülnökökből kell megalakítani.

Az első fokú bíróság illetékessége

473. § (1) A katonai büntetőeljárásra kijelölt törvényszék katonai tanácsának illetékességi területét a bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló törvény állapítja meg.

(2) A Magyarország határain kívül elkövetett bűncselekmény elbírálására a Fővárosi Törvényszék katonai tanácsa illetékes.

(3) A 17. § (3) bekezdésében írt illetékességi ok katonai büntetőeljárásban nem alkalmazható.

Az ügyész

474. § (1) A katonai büntetőeljárásban az ügyész feladatát a katonai ügyész, valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (a továbbiakban együtt: katonai ügyész) látja el. A katonai ügyész a vádemelés feltételeinek megállapítása végett maga végez nyomozást, vagy nyomozást végeztet.

(2) Kizárólag a katonai ügyész végzi a nyomozást a katona által elkövetett
a) katonai büntett miatt,

b) katonai vétség miatt, ha azzal kapcsolatban más bűncselekményt is elkövetett, vagy ha több terhelt esetén az elkülönítés nem lehetséges,

c) nem katonai bűncselekmény miatt.

(3) A katonai ügyész végzi a nyomozást akkor is, ha a katona szolgálati viszonya időközben megszűnt.

(4) A katonai ügyész végzi a nyomozást a szövetséges fegyveres erő tagja által belföldön, valamint az e személynek a Magyarország határain kívül tartózkodó magyar felségjelű úszólétesítményen vagy magyar felségjelű légi járművön elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye miatt.

(4a) A katonai ügyész végzi a nyomozást a Honvéd Vezérkar főnöke és helyettese, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat főigazgatója és helyettesei, az országos rendőrfőkapitány és helyettesei, a Terrorelhárítási Központ főigazgatója és helyettesei, a Nemzeti Védelmi Szolgálat főigazgatója és helyettesei, az Országgyűlési Őrség parancsnoka és helyettesei, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka és helyettesei, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója és helyettesei, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok főigazgatói és helyettesei, a más szervnél szolgálatot teljesítő katona, valamint a rendészeti felsőoktatási intézmény ösztöndíjas és kettős jogállású hallgatója által elkövetett katonai vétség miatt.

(5) Katonai büntetőeljárásnak csak közvádra van helye, magánvádra üldözendő bűncselekmény esetében a katonai ügyész jár el. A katonai büntetőeljárásban vizsonvád nem emelhető. Katonai bűncselekmény miatt folytatott eljárásban akkor van helye pótmagánvádnak, ha az ügy sértettje természetes személy.

(6) A katonai büntetőeljárásban elbírált bűncselekménnyel a Btk. 127. § (1) bekezdésében meghatározott szervnek okozott kár miatt a katonai ügyész polgári jogi igényt érvényesíthet.

(7) A katonai ügyész nem katonai büntetőeljárásra tartozó ügyben is eljárhat.

475. § (1) A katonai ügyész a bíróság katonai tanácsa mellett működik.

(2) Az ítéletábla, illetve a Kúria mellett a vádhatóság feladatát az ügyészségről szóló törvény szerint e bíróságok mellett működő ügyészi szerv látja el.

(3) A katonai ügyész illetékességét annak a bíróságnak az illetékessége határozza meg, amely mellett működik.

(4) A legfőbb ügyész rendelkezése alapján a katonai ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre illetékessége egyébként nem terjed ki.

476. §

A katonai nyomozó hatóság

477. § (1) Ha a nyomozást nem a katonai ügyész végzi, nyomozó hatóságként az illetékes parancsnok (vezető) jár el.

(2) Ha a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekményt nem katonai nyomozó hatóság észleli, vagy nem katonai nyomozó hatóság szerez ilyen bűncselekményről tudomást, a 170. § (4) bekezdésében meghatározott cselekmények elvégzéséről a katonai ügyészt haladéktalanul értesíti.

(3)

A tanú védelme

478. § (1) A katonai szolgálatot teljesítő tanú különösen indokolt esetben kérheti más szolgálati helyre történő vezénylését vagy áthelyezését. A kérelemről a vádirat benyújtásáig a katonai ügyész,

azt követően a bíróság határoz. A kérelem elutasítása ellen a tanú jogorvoslattal élhet.

(2) A vezénylést, illetve az áthelyezést az illetékes személyügyi szerv a határozat kézbesítésétől számított hetvenkét órán belül hajtja végre.

Az őrizetbe vétel

479. § Ha a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekmény miatt a katona őrizetbe vételét nem katonai nyomozó hatóság rendelte el, a terheltet huszonnégy órán belül át kell adni az illetékes katonai ügyésznek.

Az előzetes letartóztatás

480. § (1) Katonával szemben előzetes letartóztatást akkor is el lehet rendelni, ha ellene katonai bűncselekmény vagy a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett, szabadságvesztéssel büntetendő más bűncselekmény miatt folyik az eljárás, és a terhelt szolgálati vagy fegyelmi okból nem hagyható szabadlábon.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott okból elrendelt előzetes letartóztatás megszűnik a terhelt szolgálati viszonyának megszűnésével.

Az előzetes letartóztatás végrehajtása

481. §

A védekezés jogának biztosítása

482. § A terheltnek – tényleges szolgálati viszonya fennállása alatt – szolgálatmentességet kell biztosítani, ha olyan eljárási cselekményen vesz részt, amelyen a részvételét e törvény lehetővé, illetve kötelezővé teszi.

Szoros felügyelet alá helyezés

483. §

Az óvadék megállapításának kizárása

484. § Katona esetében tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt óvadék megállapításának nincs helye.

A feljelentés elutasítása

485. § A feljelentés elutasítására a Btk. 131. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok miatt a katonai nyomozó hatóság is jogosult.

A bűncselekmény elbírálása fegyelmi eljárásban

485/A. § (1) A katonai ügyész a feljelentést elutasítja, illetőleg a nyomozást megszünteti, és az iratokat a fegyelmi jogkör gyakorlójának megküldi, ha a katonai vétség miatt a büntetés célja fegyelmi fenytéssel is elérhető.

(2) Ha a katonai nyomozó hatóság lehetőséget lát a bűncselekmény fegyelmi eljárásban történő elbírálására, az iratokat az (1) bekezdés szerinti határozat meghozatala céljából haladéktalanul felterjeszti az illetékes katonai ügyészhez; a katonai ügyész három napon belül határoz.

(3) A nyomozást el kell rendelni, illetőleg az eljárást folytatni kell, ha a gyanúsított vagy a védője a feljelentést elutasító, illetőleg a nyomozást megszüntető határozat ellen panasszal élt, és a feljelentés elutasításának, illetőleg a nyomozás megszüntetésének más oka nincs. Erre a gyanúsítottat a határozatban figyelmeztetni kell.

(4) Ha a katonai ügyész a bűncselekmény elbírálását fegyelmi eljárásra utalta, a fegyelmi jogkör gyakorlója a szolgálati viszonyt szabályozó külön törvények rendelkezései szerinti eljárásban, az ott meghatározott fegyelmi fenyítéseket szabhatja ki.

(5) A fegyelmi fenyítést kiszabó határozatot a katonai ügyésznek is kézbesíteni kell.

485/B. § (1) A megfenyített és védője – ha a külön törvényben meghatározott panaszjogát kimerítette – a jogerős fegyelmi döntést követő három napon belül a fegyelmi eljárásra utalt bűncselekmény miatt fenyítést kiszabó határozat vagy parancs bírósági felülvizsgálatát kérheti. A kérelem elbírálásáig a fenyítés nem hajtható végre.

(2) A kérelmet a fenyítést kiszabó fegyelmi jogkör gyakorlójánál kell előterjeszteni, aki azt az ügy irataival együtt egy napon belül megküldi a területileg illetékes törvényszék katonai tanácsának. A kérelem a tárgyalás megkezdéséig visszavonható.

(3) A bíróság

a) egyesbíróként jár el,

b) a kérelmet három napon belül, tárgyaláson, a megfenyített meghallgatása és az iratok alapján bírálja el; szükség esetén további bizonyítást vesz fel,

c) a tárgyalás időpontjáról értesíteni kell a fenyítést kiszabó fegyelmi jogkör gyakorlóját és a katonai ügyészt.

(4) A tárgyaláson a fegyelmi jogkör gyakorlója és az ügyész felszólalhat. Ha írásban kívánnak nyilatkozni, a nyilatkozatot a tárgyalás megkezdése előtt kell a bíróságnak megküldeni.

(5) A bíróság a kérelmet végzéssel bírálja el.

(6) A törvényben kizárt, az elkésett vagy a nem jogosulttól származó kérelmet a bíróság elutasítja. A kérelem elutasításának a tárgyalás kitűzése előtt is helye van.

(7) A bíróság

a) a határozatot vagy a parancsot helybenhagyja, ha a kérelem alaptalan,

b) a fenyítés mértékét csökkenti vagy enyhébb fenyítést alkalmaz,

c) a fenyítést kiszabó határozatot vagy parancsot megsemmisíti, ha az ügy büntetőeljárás során történő elbírálása esetén felmentő vagy az eljárást megszüntető rendelkezést kellene hozni.

(8) A bíróság (6)–(7) bekezdés szerinti végzése elleni fellebbezésre a 346. § (1) bekezdésében írt, az eljárást megszüntető végzés elleni fellebbezésre vonatkozó rendelkezések az irányadóak.

A vádemelés elhalasztása és a közvetítői eljárás kizárása

485/C. § (1) A katona tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekménye, valamint a szolgálati helyen, illetőleg szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekménye miatt – ha a terhelt tényleges szolgálati viszonya a 216. § (1) bekezdése szerinti időpontban fennáll – a vádemelés nem halasztható el.

(2) Az (1) bekezdés szerinti korlátozás nem alkalmazható, ha a vádemelés elhalasztásának a 222. § (2) bekezdésében meghatározott ok miatt van helye.

(3) A katonai büntetőeljárásban közvetítői eljárás alkalmazásának a Btk. 127. § (1) bekezdésében meghatározott szerv sérelmére elkövetett vagyon elleni bűncselekmény miatt nincs helye.

A nyomozási bíró

486. § A katonai büntetőeljárásban a nyomozási bíró feladatait a törvényszék katonai bírója látja el. A katonai bíró mint nyomozási bíró határozata elleni fellebbezést az ítélőtábla katonai tanácsa bírálja el.

Az eljárás megszüntetése

487. § A Btk. 131. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok miatt a vádemelésig a katonai ügyész, azt követően a bíróság az eljárást megszünteti.

A tárgyaláson részt vevő személyek

488. § A tárgyaláson a katonai ügyész részvétele kötelező. A katonai büntetőeljárásban ügyészségi fogalmazó és alügyész a vádat nem képviselheti.

489. § A tárgyaláson a védő részvétele kötelező,

- a) ha a bűncselekményre a törvény öt évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel,
- b) a 46. §-ban szabályozott esetekben,
- c)
- d) ha pótmagánvádló lép fel.

A katonai tanács szavazásának rendje

490. § A katonai tanácsban az alacsonyabb rendfokozatú bíró a magasabb rendfokozatút megelőzően szavaz. Azonos rendfokozat esetén az szavaz először, aki a rendfokozatba később lépett elő. A rendfokozatba történő előlépés időpontjának azonossága esetén az szavaz először, aki fiatalabb életkorú. A tanács elnöke utolsónak adja le szavazatát.

A bűnügyi költség

491. §

A fiatakorúakra vonatkozó rendelkezések alkalmazásának kizárása

492. §”

A bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló 2010. évi CLXXXIV. törvény 3. §-a szerint

(1) Törvény által meghatározott ügyekben első fokon - a 3. mellékletben kijelölt törvényszékeken az ott meghatározott illetékességi területen - katonai tanácsok járnak el.

(2) A kijelölt törvényszékeken működő katonai tanácsok által első fokon elbírált ügyekben másodfokon a Fővárosi Ítélőtábla katonai tanácsa jár el.

(Jelenleg a fővárosi, a debreceni, a szegedi, a győri és a kaposvári törvényszékeken működnek első fokú katonai tanácsok, az ítéltáblák közül a fővárosin működik másodfokú katonai tanács, míg a Kúrián jelenleg nincs külön katonai tanács.)

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 5. §-ának (1) bekezdése, illetve a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény 11. §-ának (1) bekezdése szerint a katonai bírói, illetve a **katonai ügyészi kinevezés további feltétele, hogy a kinevezendő személy a Magyar Honvédség hivatásos állományú tisztje legyen, és a katonai bírót, illetve a katonai ügyészt e tisztségre kell kinevezni.**

A fenti törvényhelyek egybevetése alapján a katonai büntetőeljárás specifikumai (sommásan) a következők szerint foglalhatók össze:

- 1/ Katonai büntetőeljárásra tartoznak a katona elkövetők meghatározott bűncselekményei.
- 2/ Bíróságként a – meghatározott – bíróság katonai tanácsa, bíróként (nyomozási bíróként is) katonai bíró, ülnökként a vádlottal legalább azonos rendfokozatú katonai ülnök jár el.
- 3/ Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 8. §-a, valamint az e törvény felhatalmazásán alapuló, az ügyészség szervezetről és működéséről szóló 12/2012. (VI. 8.) LÜ utasítás szerint ügyészségként első fokon – a korábbi katonai ügyészségek jogutódai – a Központi Nyomozó Főügyészség Regionális Osztályai, míg ügyészként – minden bíróság előtt - katonai ügyész (valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész) jár el.
- 4/ Katonai bíró, illetve katonai ügyész csak a magyar honvédség hivatásos tisztje lehet.
- 5/ A katonai ügyész a bíróság katonai tanácsa mellett működik. (A törvényszékek és a Fővárosi Ítéltábla katonai tanácsai vonatkozásában ez igaz, ugyanakkor megjegyzendő, hogy a Legfőbb Ügyészségen is dolgoznak katonai ügyészek (Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya), holott a Kúriának nincs külön katonai tanácsa, de harmadfokon katonai büntetőügyeket is elbírál).
- 6/ A katonai ügyész (és az ügyészség) illetékességét annak a bíróságnak (katonai tanácsnak) az illetékessége határozza meg, amely mellett működik.
- 7/ Nyomozó hatóságként – ha a nyomozást a katonai ügyész nem maga végzi – az illetékes parancsnok (tehát katona) jár el.
- 8/ Ha nem katonai nyomozó hatóság jár el, meghatározott (halaszthatatlan) nyomozati cselekmények elvégzéséről a katonai ügyészt haladéktalanul értesíti.
- 9/ Ha a katona terheltet nem katonai nyomozó hatóság vette őrizetbe, 24 órán belül át kell adni a katonai ügyésznek.
- 10/ Katona terhelttel szemben előzetes letartóztatás a Be. 129. §-ában foglaltakon túl speciális, úgynevezett „katonai fegyelmi” okból is elrendelhető.

11/ A bíróság tárgyalásán katonai ügyész jár el, alügyész, vagy fogalmazó nem járhat el.

12/ Lényegében **minden rendelkezés megegyezik** abban, hogy nyomozó hatóságként, katonai ügyészként és katonai bíróként (tehát a **büntető eljárásban eljáró hatóság tagjaként**) csak **tényleges állományú** (hivatásos, esetleg szerződéses) **katoná** járhat el.

A speciális szabályok alól a törvény két kivételt enged:

1/ A 2003. július 01-i hatályba lépést követően 4 év múlva hatálya lépő 2006. évi LI. törvény 224. §-ának (1) bekezdésével utólag beiktatott 471. §. (2) bekezdésének 2. mondata kimondja: „*A perújítás megengedhetőségének kérdésében, valamint perújítás elrendelése esetén a perújítási eljárásban hozott ítélet felülbírálata során másodfokon a Fővárosi Ítéltábla más tanácsa is eljárhat.*”

2/ A 2003. július 01-i hatályba lépést követően 8 év és 6 hónap múlva hatálya lépő 2011. évi CL. törvény 64. §-ának (2) bekezdésével utólag beiktatott 474. §. (1) bekezdése szerint „*A katonai büntetőeljárásban az ügyész feladatát a katonai ügyész, valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (a továbbiakban együtt: katonai ügyész) látja el.*”

Az 1/ pont alatt megjelölt megoldás „pro forma” ugyan alkotmányosnak látszik, hiszen a Fővárosi Ítéltáblán 4 engedélyezett katonai bírói álláson jelenleg ténylegesen 3 katonai bíró ítélkezik, így a perújítási eljárás sajátos szabályaira – a perújításból ki van zárva az alapügyben eljáró bíró – figyelemmel az ügyek elbírálása jelenleg másként nem biztosítható.

E körben megjegyzi a bíróság, hogy a Be. 471. §-ának (3) bekezdésében foglalt rendelkezés („A katonai bíró a nem katonai büntetőeljárásra tartozó ügyekben is eljárhat.”) alapján alkotmányosabb megoldásnak tűnne, ha 6 katonai bíró ítélkezne két tanácsban az ítéltáblán, hiszen „foglalkoztatásuk” a nem katonai ügyekben is megoldható lenne. E hatályos szabályozás Alaptörvénybe ütközésének megállapítására azonban – mivel a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa csak az általa konkrétan alkalmazandó jogszabály Alaptörvénybe ütközésének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezheti – jelen ügyben nincs törvényes lehetőség.

A 2/ pont alatt megjelölt törvényi rendelkezés azonban „pro forma” is az Alaptörvénybe ütközik.

A katonai büntetőeljárásban eljáró hatóságok tagjai, a katonai bírák, a **katonai ügyészek** és a katonai nyomozó hatóságok tagjai hivatásos (utóbbiak esetleg szerződéses) katonák, akik a szolgálati viszony létesítéséhez előírt követelmények teljesítésén túl speciális előírásoknak is meg kell feleljenek: az általános katonai ismereteken túl kiképzésük szerves részét képezi a katonai jog (jogszabályok és egyéb normák) megismerése is, ami elengedhetetlen előfeltétele annak, hogy az eljárásuk törvényes, és egyúttal szakszerű is legyen. Kinevezésük előtt és után is ilyen irányú képzéseken, továbbképzéseken vesznek részt.

Ezen ismeretek (pl. a katonai életviszonyok, illetve az azokat szabályozó jogszabályok ismerete és megértése) hiánya ugyanakkor megkérdőjelezi, hogy a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyészek („kvázi katonai ügyészek”) eljárása „tisztességes” lehet-e?

E körben a bíróság megjegyzi: 1992-ben az Igazságügyi Minisztérium Igazságszolgáltatási Hivatala

önkéntes részvétel mellett felmérést végzett a katona terheltek büntető ügyeit elbíráló nem katonai bírák körében, amelyben olyan kérdésekre kereste a választ, hogy

- ismerik-e a korábbi katonai bírósági joggyakorlatot,
- ismerik-e a katona terheltekre vonatkozó jogszabályokat, jogi normákat,
- rendelkeznek-e a katona terheltekre vonatkozó belső szabályzókkal, utasításokkal, parancsokkal,
- ismerik-e a katonai szolgálati viszonyokat, életviszonyokat,
- szükségesnek tartják-e, hogy ezeket megismerjék, stb.?

A felmérés eredménye röviden összefoglalva: **nem ismerik, de nem is tartják szükségesnek megismerni.**

A bíróság tudomása szerint e téren a nem katonai ügyészek körében sem volt jobb a helyzet, és e terület sem a nem katonai bírák, sem a nem katonai ügyészek képzésében azóta sem kapott szerepet. Ráadásul mivel a sorkatonai szolgálat megszűnt, így arra sincs esély, hogy a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyészek („kvázi katonai ügyészek”) legalább egy része (a férfiak) bármiféle ismerettel rendelkezzenek a katonai életviszonyokról. Ennek tükrében ugyanakkor felvetődik, ilyen ismeretek hiányában miként fognak eljárni olyan – a katonai büntetőeljárásokban – igen fontos kérdésekben, mint pl.:

- Megalapozottan tudnak-e állást foglalni minden katonai büntetőeljárás alapkérdésében, hogy – a büntetőjogi felelősség megállapítása esetén – a terhelt a szolgálatban megtartható-e?

- A katonai büntetőeljárás speciális lehetősége, és egyúttal a **katonai ügyész kizárólagos felelőssége** annak eldöntése, hogy – a bűncselekmény jellegére, az elkövető személyére és az adott alakulat fegyelmi helyzetére tekintettel – az ügy parancsnoki fegyelmi jogkörben elbírálható-e?

- A katonai ügyész döntése az is, hogy miként ítéli meg: a terhelt cselekménye a szolgálati rendet és fegyelmet olyan mértékben veszélyezteti-e, hogy ez okból kezdeményezi-e a legsúlyosabb kényszerintézkedés, az előzetes letartóztatás elrendelését? (Ez a terhelt számára azonnali – többek között egzisztenciális – joghátrányt jelenthet.)

- A katonai ügyész kiemelten fontos feladata annak eldöntése is, hogy a terhelt az eljárás során a szolgálati helyén tovább tevékenykedhet-e, avagy indokolt a szolgálati viszonya felfüggesztésének kezdeményezése? (Ez jelen ügyben a terheltek számára már egzisztenciális joghátrányt jelentett.)

- A katonai büntetőeljárásokban talán még a rendes eljárásoknál is fontosabb a cselekmény minősítése. Jelen ügyben úgy látszik, hogy a Tatabányai Nyomozó Ügyészségnek többszöri nekifutásra sem sikerült a helyes minősítésre „rátalálni”, ami a vádlottaknak már egzisztenciális hátrányt jelentett, hiszen a cselekmény súlyos minősítésére tekintettel a beosztásukból felfüggesztették őket, amire egy katonai vétség esetén aligha kerülhetett volna sor.

- A katona terheltekkel szemben a katonai büntetések alkalmazása a társadalom védelme, ezen belül a szolgálati rend és fegyelem biztosítása érdekében ugyancsak különös jelentőséggel bír, és speciális szaktudást igényel. Jól példázzák ezt azok a nem katonai büntetőeljárások, amelyekben a nem katonai ügyészek eljárása mellett a katona terheltekkel szemben

- katonai büntetést helytelenül alkalmaztak (pl. sorkatona vádlottnak megszüntették a szolgálati viszonyát), vagy

-nem alkalmaztak (pl. a vesztegető határőröket (határrendész) végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása esetén nem fokozták le), esetleg

- helytelenül lefokozás helyett a „határrendész foglalkozástól” tiltották el – tehát bűnügyi nyomozó, baleseti helyszínelő, igazgatás rendészetes, közlekedési járőr, vizsgáló, stb. maradhat.

A fenti néhány példa is jól mutatja, hogy milyen összetett, és speciális ismereteket igénylő hivatás a katonai ügyészé. Ezen ismeretekkel azonban a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyészek – tisztelet a kivételnek – sajnos nem rendelkeznek (nem is rendelkezhetnek).

Ugyanakkor a jelen ügy arra is rávilágít, hogy e törvényi rendelkezés lehetővé teszi, hogy a jogalkalmazók a saját kényükre – kedvükre dönthessék el, hogy melyik – akár hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkező - szerv járjon el. Mindez pedig felveti, hogy mi indokolja ezt a sajátos jogintézményt?

A Be. 474. §-a (1) bekezdés 1. mondatának II. fordulata („*valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (a továbbiakban együtt: katonai ügyész)*”) a 2011. évi CL. törvény 64. §-ának (2) bekezdése iktatta be. A törvény 64-66. §-aihoz fűzött indoklás szerint:

„A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény értelmében a katonai ügyészségek 2012. január 1. napjával megszűnnek. A Javaslathoz ennek megfelelően módosítja a katonai büntetőeljárást szabályozó XXII. fejezetének az ügyész hatáskörére és illetékességére vonatkozó szabályait.”

Sajnálatos módon ez az indoklás valótlannak, mivel a törvényhely nem hatásköri, és nem is illetékességi szabály tartalmaz.

2011-ben továbbá nem volt esedékes a Be. 470. §-a (1) bekezdése c/ pontjának módosítása sem, ami – többek között – a Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti és Vádelőkészítő Főosztályának Nf. 334662013/31-V. számú átirata alapjául szolgál. Ebben a Legfőbb Ügyészség kifejti, hogy:

„Országosan mintegy 550 ügy nyomozásának azonnali átvétele válna esedékessé a hatálybalépéssel. Ez azonban – figyelemmel a jelenlegi tényleges katonai ügyészi állomány létszámára – nehézséget okozna a Központi Nyomozó Főügyészségnek. **Az ügylátás elkerülése érdekében** ezért nyomozó ügyészek katonai büntetőeljárásra történő kijelölésével biztosítjuk azt, hogy a nyomozó ügyészek az általuk már megkezdett kb. 550 ügyben 2014. január elsejét követően is, a vádemelésig eljárjanak.”

Ezen indok azonban ugyancsak nem állja meg a helyét, mert – amint azt az Alkotmánybíróság a IV/02777/2012. számú határozatában az OBH elnökének ún. „ügylátási jogával” kapcsolatban kifejtette - „... kiegyensúlyozott ügyterhelésének biztosítása önmagában nem lehet alkotmányos alapja az ügylátásnak...”.

(E körben a bíróság megjegyzi, hogy pl. a Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti regionális Osztályán az engedélyezett 24 katonai ügyészi helyből csak 16 – tehát a kétharmada – van betöltve. Az országosan mintegy 550 ügy körülbelül fele – cca. 275 - tartozhat a budapesti regionális osztályhoz, ami 8 katonai ügyésszel számolva fejenként mintegy 33 ügyet jelent, ami „kezelhető” lenne.)

Az „ügytorlódás elkerülése” még kevésbé lehetett e szabály bevezetésének indoka 2011-ben, mivel a törvénymódosításkor:

- a/ a katonai büntetőeljárás hatálya nem bővült,
- b/ a törvényszékek mellett működő katonai ügyészségek megszűnésével személyi állományuk a Központi Nyomozó Főügyészség regionális osztályain folytatta szolgálatát, azaz biztosítva volt első fokon a katonai bűnügyek szakszerű, törvényes elbírálása,
- c/ a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mellett működő Katonai Fellebbviteli Ügyészség megszűnésével a személyi állomány a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség állományába került, azaz biztosítva volt másodfokon a katonai bűnügyek szakszerű, törvényes elbírálása,
- d/ a Kúria mellett a Legfőbb Ügyészség részeként, a legfőbb ügyész helyettesének (katonai főügyész) vezetésével működő Katonai Főügyészség megszűnésével a személyi állomány az újonnan felállított Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztályának állományába került, azaz harmadfokon is biztosítva volt a katonai bűnügyek szakszerű és törvényes elbírálása.

Még kevésbé lehet alkotmányos indokát találni e szabályozásnak, ha figyelembe vesszük, hogy miközben katona terhelték ügyeiben a nyomozó ügyészségek folytatják le az eljárásokat, mindeközben katonai ügyészek nem katonai büntetőeljárásra tartozó ügyekben járnak el különböző ügyészségek képviseletében különböző bíróságok előtt.

A fentieket összevetve megállapítható, hogy a Be. 474. §-a (1) bekezdés 1. mondatának II. fordulata

- a/ nem indokolható alkotmányos céllal, okkal,
- b/ a jogintézményt bevezető törvény indoka valótlan,
- c/ lehetővé teszi, hogy az adott jogterületet, a szolgálati és életviszonyokat nem ismerő jogalkalmazók járjanak el katona terhelték ügyeiben,
- d/ lehetővé teszi, hogy az ügyeket hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkező hatóságok bírálják el,
- e/ lehetővé teszi, hogy jogalkalmazók a saját kényükre – kedvükre dönthessék el, hogy melyik szerv járjon el.

Magyarország Alaptörvénye az Alapvetés B) cikkében kimondja, hogy „(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.” A jogállamiság pedig a jogbiztonság követelményét is magában foglalja. Márpedig aligha lehet a jogbiztonság érvényesülésének tekinteni, ha az ügyeket hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkező hatóságok bírálják el, és e hatóságok a saját kényükre – kedvükre, indokolt határozat meghozatala nélkül dönthessék el, hogy melyik szerv járjon el.

E körben a bíróság rámutat: az Alkotmánybíróság a IV/02868/2012. számú határozatában kifejtette: „Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanakkor a jogállam legfontosabb eleme a jogbiztonság, amelynek ki kell terjednie a jog egészére és egyes részterületeire is. A jogbiztonság

egyrészt megkívánja a normavilágosságot, másrészt követelményt támaszt az egyes jogintézmények irányában is, amely szerint működésüknek előre kiszámíthatónak és előreláthatónak kell lennie. A jogállam értékrendjének egyik legfontosabb pillére a jogállami garanciák érvényre juttatása a jogintézmények működése során. Ezek hiányában sérül a jogbiztonság, a jogszabályok következményeinek kiszámíthatósága, és esetlegessé válhat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapvetőjogok érvényre jutása is.” Az a jogszabályhely, ami lehetővé teszi, hogy az eljáró hatóságok nem nyilvános intézkedése alapján a hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkező személy járjon el, aligha felel meg ennek a követelménynek.

A bíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy a Be. 474. §-ának (1) bekezdésén alapuló legfőbb ügyészégi átirat nem tekinthető sem jogszabálynak, sem közjogi értelemben a katona terheltek vonatkozásában szervezetszabályozó eszköznek, így abból sem jogok, sem kötelezettségek nem fakadhattak, mégis kihatott a katona terheltek joggyakorlására.

Magyarország Alaptörvénye az Alapvetés R) cikkében kimondja, hogy

- „(1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.
- (2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.
- (3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.”

Az Alaptörvény tehát nem csak az eljárás alá vont személyekre, hanem az ügyekben eljáró hatóságokra is kötelező.

Magyarország Alaptörvénye az Alapvetés T) cikkében meghatározza a jogszabályokat és kimondja, hogy „(3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.” Ebből következően a büntetőeljárás törvény sem tartalmazhat az alaptörvénybe ütköző rendelkezéseket.

Magyarország Alaptörvénye a Szabadságról és felelősségről szóló rész I. cikkében kimondja, hogy „(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.
(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.”,

míg a XV. cikkében akként rendelkezik, hogy

- „(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

Az Alaptörvény tehát alapjogként rögzíti és nevesíti a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. A bíróság álláspontja szerint e körbe tartozik, hogy az egyik katona terhelt ügyét felkészített, kiképzett, a katonai jogszabályokat és életviszonyokat ismerő katonai ügyész, míg a másik katona terhelt ügyét az erre nem felkészített, kiképzetlen, a katonai életviszonyokat és jogi normákat nem ismerő „kvázi katonai ügyész” bírálja el. E körben felvetődik, hogy milyen okból, milyen alkotmányos célból vezethető le e megoldás?

Magyarország Alaptörvénye a Szabadságról és felelősségről szóló rész XXIV. cikkében meghatározza a tisztességes eljárás fogalmát, amikor kimondja, hogy

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

Tisztességes eljárásnak tekinthető-e, ha a katoná terhelt ügyét az erre nem felkészített, kiképzetlen, a katonai életviszonyokat és jogi normákat nem ismerő „kvázi katonai ügyész” bírálja el a Legfőbb Ügyészség arra fel nem jogosított szervezeti egysége által kiadott, jogszabálynak és közjogi szervezetszabályozó eszköznek nem tekinthető, nem nyilvános intézkedése nyomán, amely ugyan törvényi rendelkezésen alapulni látszik?

E körben figyelembe kell venni, hogy az Alkotmánybíróság a IV/02777/2012. számú határozatában kimondta: „Az Alkotmánybíróságnak a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata során kiindulópontja, hogy a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás módja, eljárásvezetése és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni.”

Magyarország Alaptörvénye a Szabadságról és felelősségről szóló rész XXVIII. cikkében a tisztességes eljárás egyik alappilléret, a törvényes bíróhoz való jogot, illetve a törvényes bírótól való elvonás tilalmát rögzíti:

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Az alkotmánybíróság fenti gondolata – az eljárás tisztességes volta az eljárás EGÉSZÉNEK figyelembe vételével ítélt meg - alapján a két rendelkezést összevetve kell értelmezni. Ebből következően nem csak törvényes bírótól, de a törvényes ügyésztől, hatóságtól való elvonás is tilos.

A bíróság álláspontja szerint aligha lehet tisztességes eljárásról beszélni, ha a katoná terhelt ügyét az erre nem felkészített, kiképzetlen, a katonai életviszonyokat és jogi normákat nem ismerő „kvázi katonai ügyész” bírálja el, már csak azért sem, mert – amint azt az Alkotmánybíróság a fenti megjelölt határozatában továbbá kimondta - „a tisztességes eljáráshoz való joggal szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog, vagy alkotmányos cél”.

Mindezek alapján a bíróság álláspontja szerint a Be. 474. §-a (1) bekezdés 1. mondatának II. fordulója („*valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (a továbbiakban együtt: katonai ügyész)*”) az Alaptörvény fenti rendelkezéseibe ütközik, ezért az eljárás felfüggesztése mellett a Be. 266. §-a (1) bekezdésének b/ pontjára figyelemmel

ke z d e m é n y e z t e ,

hogy az Alkotmánybíróság

á l l a p í t s a m e g

a rendelkezés Alaptörvénybe ütközését és azt

semmisítse meg.

Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa meghozza, tanács elnöke kihirdeti a következő

2. sz. végzést:

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa [redacted] orszármester tanú részére a Komárom – Budapest - Komárom útvonalra 8.735.- (nyolcezer-hétszázharmincöt) Ft úti költséget állapít meg, amelyet a költségjegyzék 3. tételszáma alatt feljegyez és utalványoz. A végzés ellen fellebbezésnek van helye.

Fellebbezésre jogosultak a végzést tudomásul veszik.

Tanács elnöke megállapítja, hogy a végzés jogerőre emelkedett és végrehajtható. Megállapítja továbbá, hogy a mai tárgyaláson 8.735 Ft bünyügyi költség merült fel, amely a költségjegyzék 3. tételszáma alatt nyert bejegyzést, majd a tárgyalást 11 óra 30 perckor berekeszti.

K. m. f.

[redacted]
a tanács elnöke

[redacted]
jegyzőkönyvvezető

Íf.: 2014. szeptember 26. napján, számítógépen a tárgyaláson.

[redacted]

